

2. Oktatásfejlesztés: piacképes oktatás, korai felzárkóztatás: óvoda és iskolafejlesztés, bölcsődei férőhely-kialakítás
3. Foglalkoztatási készségek javítása: szociális gazdaság típusú foglalkoztatási társaságok létrehozása, a munka világába visszavezető programok szervezése
4. Élhető térség: lakhatási körülmények javítása, szociális ellátások és együttműködési készségek fejlesztése: szennyvízelvezetési és tisztítási projektsomag a Belső-Csereháton, belterületi csapadékvíz-rendezés a kistérség falvaiban, szociális ellátás kapacitásbővítése, hátrányos helyzetű csoportok integrációját segítő programok
5. Egészségfejlesztés: infrastrukturális fejlesztések és életmódfejlesztő programok

Mindösszesen 70 db projekt, ebből 20 db az első 100%-ban.

Várható eredmények és hatások

- Új gazdasági tevékenységek száma: 8 db
- Új munkahelyek száma: 200 db
- Magasabb szintű oktatást biztosító intézmények száma: 10 db
- Fejlesztéssel érintett óvodáskorúak száma: 350 fő, iskoláskorúak száma: 1200 fő
- Foglalkoztathatóság visszanyerését elősegítő programokban részt vettek száma 340 fő,
- A programban részt vevő roma fiatalok száma: 250 fő,
- Programba bevont gyermekek/családok száma: 400 család

TOKAJI KISTÉRSÉG (Wächter Balázs)

Összefoglaló a kistérség helyzetéről

A jelentős turisztikai potenciál, elsődlegesen a világörökségi kultúrtáj és a „Tokaji” márkánév (kiegészülve egyéb, kulturális és természeti értékekkel) kihasználását jelentős, halmozottan hátrányos helyzetet okozó társadalmi problémák gátolják: a munka világából való tartós kirekesztettség, munkanélküliség, képzetlenség, települési és társadalmi szegregáció, a mobil, képzett társadalmi csoportok elvándorlása, a helyi társadalmak passzivitása.

A turizmusból és borászatból származó bevételek elsődlegesen a Hegyalja településein jelennek meg. A központi költségvetésből finanszírozott fejlesztési programok értelemszerűen a térség egészére kiható jelentőségű projekteket támogatták, melyek jelentős részben a térségközpontban történtek meg. Bár a fejlesztések következtében egy szervezeten működő kistérség további fejlődésének alapjai kerültek lerakásra, (pl. hatékony közszolgáltatások, színvonalas kulturális élet), a fejlesztések hatásából a történelmi okok miatt is komoly fejlettségbeli hátránnyal küzdő taktaközi falvak még keveset éreznek.

Markáns különbség tapasztalható a humán erőforrások terén is: a térségközpontban jelen van a kultúra iránt fogékony, kreatív és képzett szakemberek rétege, míg a taktaközi településekre az emberek elszegényedése, apátia, reményvesztés jellemző.

A térségben az ipari tevékenységnek nincs hagyománya, emellett a térség egy részének turisztikai potenciálja védelmében szállítás-, illetve nyersanyagigényes ipar térségbe való telepítése nem jöhet szóba, a humán erőforrás állapota (aktív lakosság alacsony aránya, szakképzettség hiánya, motiválatlanság) viszont csak egyszerű, képzettséget nem igénylő munkahelyek létesítését teheti rövidtávon kivitelezhetővé. A két követelmény együttes teljesülése a gyakorlatban kizártnak tekinthető.

A térség elhelyezkedése periférikus, bár megközelíthetőségének nehézsége nem elsődleges oka az alacsony gazdasági aktivitásnak. A térség – valamint a sárospataki és a sátoraljaúj helyi

térségek - vonzerejét az esetleges ipari befektetők számára mindazonáltal jelentősen javítaná, ha a 37-es út KÖZOP-ban tervezett fejlesztése keretében a négysávú szakasz a bodrogkeresztúri útig történő meghosszabbítására is sor kerülne, a jelenlegi korlátozott fejlesztés helyett. Emellett, elsősorban a turisztikai potenciál megőrzése által, jelentősen növelné a térség vonzerejét a 38-as út Országos Területrendezési Tervben jóváhagyott elkerülő szakaszának mielőbbi megépítése.

A kistérség jövője, stratégiai fejlesztési irányai

Fejlesztési főirányok és ezekhez kapcsolódó rövid távú célok :

I. Turisztikai termékkínálat továbbfejlesztése

- Kulturális turizmus feltételrendszerének továbbfejlesztése (Tokaj, Hegyalja)
- Minőségi szálláshelyek kínálatának bővítése (Tokaj, Hegyalja)
- Aktív (kiemelten természetjárás, kerékpár, vízi, lovas) turizmus infrastrukturális és humán feltételeinek továbbfejlesztése (teljes kistérség)
- Borturizmus infrastrukturális és humán feltételeinek továbbfejlesztése (pl. további képzési programok a turizmusban érdekelt vállalkozók, szállásadók számára)
- A turisztikai célú menedzsment és marketing hatékonyabbá tétele Tokajban és a Hegyalján (TDM szervezet létrehozása, attrakciók és szolgáltatások kapcsolatainak bővítése, hálózatok kialakításának segítése)

II. Gazdaságfejlesztés

A. Bortermelés és marketing színvonalának emelése (Tokaj és Hegyalja)

- A borászati klaszter megszervezése, létrehozása

B Helyi kézműipari és mezőgazdasági termékek előállítási (feldolgozási) és helyi értékesítési hálózatának megszervezése (teljes kistérség, a taktaközi falvakra koncentrálni)

- Kísérleti program indítása, preferáltan Taktaközben

III. Infrastruktúra fejlődést gátló elemeinek pótlása

- Taktaközben valamint a Hegyalján Erdőbénye (belterületi vízrendezés) Tarcal és Bodrogkeresztúr települések belvíz elleni védelme
- Hegyaljai településeken (Tokaj, Tarcal, Bodrogkeresztúr) erózió elleni védelem kialakítása
- Összekötő (alsóbbrendű) út minőségének javítása, a kistérségi központ elérhetőségének javítása (Tokaj-Taktabáj)
- Kistelepülések központjának felújítása, kistelepülések vonzerejének növelését célzó, közlekedés biztonságot fokozó illetve rekreációs kisebb fejlesztések
- Környezeti állapot javítása, fenntartása (teljes kistérség)

IV. Humán közszolgáltatások racionális, fenntartható rendszerének kialakítása

- Alapfokú oktatás társulási formában működő intézményeiben a minőségi oktatás infrastrukturális és tárgyi eszközeinek megteremtése (Tokajban, Tarcalon, Bodrogkeresztúron, illetve Taktabáj-Csobaj, ha a társulás mellett döntenek)
- Minőségi, korszerű, az intézmények összetételéhez igazodó nevelési-oktatási programok meghonosítása az alapfokú oktatásban
- Iskolai fedett sportolási lehetőségek bővítése a térségközpontban
- Egészségügyi szakellátó központ kialakítása (Tokaj, a kistérség egésze számára) és az alapellátási hálózat teljes körű kiépítése
- Szociális ellátórendszer racionálisan szervezett, fenntartható és minden települést megfelelő színvonalon ellátni képes kialakítása

V. Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok munkaerő-piaci esélyeinek javítása

- Hátrányos helyzetű családokban élő gyermekek iskolai és társadalmi mobilitási esélyeinek javítása (minden település)

- Települési és társadalmi szegregációs tendenciák mérséklése (minden érintett vagy veszélyeztetett település)
- A foglalkoztatási lehetőségek bővítése szociális foglalkoztatási és képzési-foglalkoztatási programok révén (teljes kistérség)
- A hátrányos helyzetű csoportok életminőségének javítása egészségmegőrző, prevenció programokkal (teljes kistérség)

LHH-s Projektsomagok	100%=1799 millió Ft
Humán közszolgáltatások racionális, fenntartható rendszerének kialakítása	
1. Helyi szociális infrastruktúra fejlesztése (idősek napközi otthona, szociális- és gyermekétkeztetést ellátó konyha, helyi szolgáltató központ) 4 + 4 projekt	
2. Oktatási infrastruktúra fejlesztése (óvodák felújítása, középiskolai tornacsarnok építése) 5 + 0 projekt	
3. Helyi egészségügyi infrastruktúra fejlesztése (orvosi rendelők felújítása / bővítése, védőnői szolgálat kialakítása) 5 + 0 projekt	
4. Nevelési-oktatási programok meghonosítása az oktatásban (támogató pedagógus, tehetséggondozás, pedagógiai szakszolgálat kialakítása, stb.) 5 + 0 projekt	
Foglalkoztatás-fejlesztés	
1. Foglalkoztatási programok 1 + 2 projekt	
Infrastruktúra fejlődést gátló elemeinek pótlása	
2. Településfejlesztések: polgármesteri hivatalok felújítása, ravatalozók felújítása, parkok, közlekedésbiztonság 4 + 13 projekt	
3. Települési vízrendezés 0 + 3 projekt	

Várható hatások

A települési környezet javuló állapota jelentősen alakítja, befolyásolja a település megtartó erejét, a települési kötődés fennmaradását, emellett ösztönzőleg hat a gazdasági folyamatokra. A környezeti állapot fontos erőforrása a kistérségnek, különös tekintettel a turisztika szerepére a fejlődésben. A közúti és rendezési problémák megoldása településfejlesztési előfeltétel az érintett területeken.

A közszolgáltatások színvonalas és elérhető biztosítása hozzájárul a térség humán erőforrásainak hosszú távon érezhető radikális minőségi változásához. A beavatkozások nyomán egyrészt az ehhez szükséges eszköztárat alakul ki, másrészt létrejön az ellátórendszerek térségi szinten összehangolt, költségtakarékosan szervezett hálózata, annak érdekében, hogy a szolgáltatások mindegyike úgy legyen elérhető minden lakos számára, hogy a rendszerek finanszírozhatóan működnek és nem kötnék le a szükségesnél nagyobb forrásokat a térségi önkormányzatok amúgy is szűkös költségvetésében.

A képzési és foglalkoztatási projektek közvetlenül járulnak hozzá a térség kiemelkedően legsúlyosabb, fejlődést gátló problémájához, a lakosság alacsony gazdasági aktivitásának növeléséhez.